

Sindi keskväljaku arhitektuurivõistlus
(hanke viitenumber 229655)

ŽÜRII PROTOKOLL

ŽÜRII KOOSSEIS:

Enn Kuslap, Tori vallavolikogu esimees (žürii esimees);
Lauri Luur, Tori vallavanem;
Kristjan Kullerkan, Tori vallaarhitekt;
Maria Pukk, disainer;
Jaak Huimerind, volitatud arhitekt-ekspert, Eesti Arhitektide Liit;
Villem Tomiste, volitatud arhitekt-ekspert, Eesti Arhitektide Liit;
Kalle Vellevoog, volitatud arhitekt-ekspert, Eesti Arhitektide Liit.

Protokollis: Ingrid Kormašov

KOOSOLEKU TOIMUMISAEG:

19.02.2021 12:00 – 16:00

KOHT: Sindi seltsimaja, Pärnu mnt 44, Sindi

Võistluse eesmärk

Arhitektuurivõistlus on avatud riigihanke ideekonkurss väliruumi arhitektuuri eskiisprojekti saamiseks. Võistluse eesmärk on leida Sindi linna keskosale parim arhitektuuri ideelahendus. Ümberehituse eesmärgiks on ruumi muutmine praegusest lahendusest inimsõbralikumaks ja mitmekesisemaks, tänapäevaseks, esinduslikuks ja ajaloolist pärandit rõhutavaks avalikuks ruumiks, mis pakub meeldivat ja turvalist olemist ning tegevusvõimalusi igas vanuses inimesele igal aastaajal. Sindi keskuse kaasajastamine peaks andma impulsi kohaliku ettevõtluse ja kultuuri arenguks.

Võistlus korraldatakse EV 100 „Hea avalik ruum“ jätkuprogrammi raames.

Võistlusala hõlmab olulist osa Sindi linnast. Võistlusala teljeks on Jaama tänav endise raudteejaama peahoone ja Pärnu mnt vahel, Jaama tänava pikendus mööda Kalamaja teed Pärnu jõeni ning Coopi kauplusehoone ümbruse kinnistud. Kontaktalasse jäävad osaliselt Kiriku park, Lastepark ja hoonete esised alad Jaama, Raudtee, Ringi, Kooli tänavate ning Pärnu mnt ääres. Võistlusala pindala on ca. 27 000 m² ja see koosneb tinglikult kolmest alast: keskväljak, keskväljaku tugiala, Jaama tänav. .

Võistluse tähtajaks 12.02.2021 kell 15:00 esitati 10 ideekavandit, millest 9 kvalifitseerusid. Hindamisele pääsenud kavandid asuvad siin:

<https://www.dropbox.com/sh/iuov637ffd523md/AAQ6Jf9RETrgNfq9LO528wha?dl=0>

Žürii hindas kõikide vastavaks tunnistatud ideekavandite ideelist ja vormilist kvaliteeti, vastavust ülesandele ning selgitas anonüümselt märgusõnade kaudu välja konkursi auhindade võitjad.

Žürii lähtus tööde hindamisel vastavalt ideekonkursi kutsele järgmistest hindamiskriteeriumitest:

- ideekavandi arhitektuurne kvaliteet, funktsionaalsus ja vastavus lähteülesandele, sh vastavus võistlusülesandele;
- lahenduse terviklikkus ja keskkonda sobivus, sh arhitektuurse lahenduse värskus ja tänapäevsus;
- lahenduse otstarbekus ja realiseeritavus: ehituslik ökonoomsus ja kulude suurus objekti elukaare jooksul.

Žürii liikmed töötasid läbi kõik vastavaks tunnistatud kavandid. Žürii selgitas konkursi auhinnavõitjad välja Eesti Arhitektide Liidu poolt koostatud „Eesti arhitektuurivõistluste juhend 2013” ning „Arhitektuurivõistluse žürii liikme juhend 2021” tingimuste alusel.

Enne tööde hindamist tutvuti võistlusalaga kohapeal põhjalikult ning täpsustati vallavalitsuse suurimad ootused võidutööle. Olulisimad märksõnad on inimhõõtmelisus ning kohaliku eripära arvestamine.

HINNANGUD IDEEKAVANDITELE:

tähestiku järjekorras

DIAGONAAL

Ideekavandi autorid on saanud inspiratsiooni Sindi kärestikust ja kaladest – tööd läbib kalasaba muster, mida on kasutatud nii suundade moodustamisel kui elementide kujundamisel. Ühiseks nimetajaks on diagonaalsed jooned. Teistest eristuvaks teeb kavandi Jaama tänava lahendus, kus üks sõidusuund on viidud teisest eemale, olemasoleva allee ja kortermajade vahele. Tekib uus ruumiline olukord, suurte kortermajade naabruskond muutub intiimsemaks, vanemad korterid tänava lääneküljel saavad uued lippaiad, mille muster on tervikusse seotud ning tänava keskele luuakse avalik ruum, jalutustee. Jaama tänav on keskväljakuga sujuvalt ühendatud, kogu ala selgelt tsoneeritud. Skeemidelt nähtub, et väljakut saab mitmekesiselt kasutada, sealne mööbel on liigutatav. Tugiala elemendid on statsionaarsed (nt kiiged). Parkimine on konkreetset ära lahendatud.

Žürii hinnangul on tegu tugeva tööga, tänavaruum on hästi liigendatud ja funktsionaalne, liikluslahendus huvitav. Siiski on miinuseks, et liiga järsult muudetakse praegu kehtivat olukorda, kus inimesed on harjunud autoga mõlemalt suunalt otse oma hoovi pöörama – ideekavandi järgi peaksid nad edaspidi suhteliselt pikalt sõitma tagasipöörde tegemiseks. Sellist liikluskorraldust on kohalikel raske omaks võtta. Küsitav on, kas jalutusteena planeeritud avalik ruum kahe sõidurea vahel hakkab tööle.

Raudteejaama esise ala lahendus pole õnnestunud, autorite jõud on seal justkui raugenud, liikumine jõuab tupikusse. Vana väärrika tamme asemel on uued puud ja suur asfalddiplats – parkla. Selles asukohas ei ole 20-kohaline parkla aga vajalik.

Žürii on kriitiline väikevormide osas, mille teravad nurgad võivad olla eluohtlikud. Valgustite disain tuleks nullist uuesti lahendada. Ka maapinnas paiknevad alt üles suunatud lambid pole parim idee, need tekitavad ebamugavat tunnet ja segavad liikumisel.

Taimestiku kihistus on siin töös olematu.

Tugev idee, mille elluviimine oleks keerukas.

ILLUS JOON

Ideekavandi läbivaks kujunduselemendiks on jõge markeeriv looklev joon, mis ühendab omavahel kõik võistlusala osad. Mõnes kohas on see joon loodud kõrgete püsikutega, teisel veesilmana. Samad püsikud korduvad läbi kogu ala ja seovad ruumi tervikuks, andes autorite soovil edasi Sindile iseloomulikku lopsakate aedade olemust.

Žürii hinnangul on tegemist nõrga tööga. Tänavate, teede ja parkimise lahendus on formaalne. Ringliiklus Jaama tänava ja Pärnu maantee ristmikul on väikelinnale sobimatu. Kaupluse juures muutub promenaad kitsaks rajaks vastu hoone fassaadi. Väljaku territoorium on erinevate elementidega liiga ära hakitud, mis takistab selle kasutamist suuremate ürituste korral.

Seletuskiri on väga põhjalik, kuid kavandi visuaalides seal kirjeldatud ideed ei kajastu – illustratsioonidena kasutatud fotod on vaid haljastusest ning mitte võistlustöö autorite endi looming, vaid pärit Piet Odolfi raamatust.

KIRSIPUNA

Töö autorid lähtuvad Sindist kui kangast, lõimest ja koest, mille katkenud kohad oma ettepanekutega taas terviklikuks siduda soovivad, korrastades tänavaid ja sillutisi, elurikastades haljastust, mitmekesistades avaliku ruumi kasutust, eesmärgiga luua hubane ja kodune keskkond nii Sindi elanikele kui külalistele.

Žürii hinnangul on siin kasutatud küll rohkelt disainielemente, kuid tervikut ja ühtset identiteeti need paraku ei tekita, tulemus on kirju ja närviline. Kogu ülesehitus mõjub formalistlikult, kuigi pildid on toreda temperatuuriga. Jooned, mis peaksid inimeste liikumist suunama, on kohati eksitavad, lõppedes vastu majaseina. Tänavate lahendus sarnaneb eelmise tööga (Illus joon), ka siin on välja pakutud ringristmik, mis žürii hinnangul ei ole Sindile kui väikelinnale sobiv. Parkimise teemaga pole tegeldud, v.a kaupluse ees.

Kasutaja seisukohast tundub elementide maht ja kogu skaala kodune ja mõnus. Paviljon on sümpaatne, ehkki selle asukoht pole õnnestunud, varjates ära vaate peatänavalt väljakule. Jõeäärse lahendus vaateplatvormiga vajaks täpsustamist (puudub täpsem visuaalne lahendus, ainult skeem).

Katendid on väga erinevad. Üldmulje ideekavandist on rahutu, lõime asemel on tegu pigem jõelainetusega. Autorite jõud näib pärast väljaku lahendamist raugenud olevat, kogu võistlusala jaoks ei ole häid mõtteid piisanud.

KOHALIK

Ideekavandi autorid on soovinud anda Jaama tänavale, Sindi uuele keskväljakule ja selle tugialale kompaktse, hubase ja inimõõtmelise näo, mis on väikelinnalik, tänapäevane, roheline ja esinduslik ning arvestab kohalikke väärtusi. Liikluse ja parkimisküsimustega on põhjalikumalt tegeletud, Jaama tänav muudetud õuealaks kiiruspiiranguga 20 km/h ja kõik sealsed liiklejad toodud ühte liikumisruumi, ilma eraldi kergliiklusteedeta. Lisaks on kasutatud muidki liikluse rahustamise vahendeid nagu tõstetud ülekäigud, muutuv pinnakate jm. Eraldi tähelepanu on pööratud sademevee käitlemisele, Sindile omased tänaväärsed kuivenduskraavid on kujundusse kaasatud ning ka keskväljakul on sademevesi üks kujunduselemente.

Žürii hinnangul jääb ideekavandist veidi rahutu ja poolik üldmulje. Skeemid on liialt üldistavad, pole detailide jooniseid, nii ei paista hästi välja, mis siin on. Väljakul on liiga palju erinevaid teemasid ja haljastus võtab ruumi ära. Paviljoni asetamine väljaku äärde on hea idee, annab alale raami. Inimõõtmelisus on paigas, tõenäoliselt tunneks kasutaja ennast siin mugavalt. Siiski jääb mulje, et avaliku ruumi loomine autoreid väga ei huvita, lisatud paarist skeemist ja tüüptoodetest kindlasti ei piisa, et tekitada nn „olemise kohad“ ja läbimõeldud haljastus. Ka ei leia siit valgusteid, poste jm detaile. Hea ruum on kohapõhine, ka mööbel jm tänavainventar võiks olla loodud kohapõhiselt.

KÕIK ON SILLAS

Võistlustöö autorid lähtuvad pakutud lahenduses endise kangatööstuslinna ajaloolistest kihistustest ja kaunist jõeäärsest loodusest ning liidavad olemasoleva unikaalse atmosfääriga uue peatelje ehk promenaadi. Peaväljak ristub promenaadiga ja pikeneb pargialasse. Promenaad kui selgroog seob endaga teised külgnevad alad ja nende funktsioonid, moodustades kokku nn linnakanga.

Žürii hinnangul on selles võistlustöös kõige rohkem tunda arhitekti kätt, loodud on just mahulisi olukordi ja tulemuseks on stiliseeritud, retrohõnguline ning jõuline sekkumine väikelinna avalikku ruumi. Siin on omajagu inimhõõtmelisust ja isegi hubasust, kuigi esmamulje võib olla jäik. Lähemalt vaadates on loodud mahud sisuliselt väikevormid ja väljak on siin täiesti olemas. Erinevad tasapinnad (nt kohviku terrass) võimaldavad eralduda. Kahjuks ulatub osa kavandatavast väljakust võistlusalast välja, kaitsealusesse parki. Küsitav on promenaadi viimine teisele tänavapoollele, kus aktiivne elu puudub – võib juhtuda, et lai tee ehitatakse küll valmis, kuid käima jäädakse ikkagi kaupluse poolele. Tänavaruum ise on sisuliselt lahendamata. Muinsuskaitse all oleva jaamahoone esine lahendus on liiga jõuline ja muinsuskaitsealaselt sobimatu, trepistik varjab vaadet ajaloolisele majale. Jõeäärne ala on aga hästi õnnestunud.

Autorite poolt pakutud parkimistaskud Pärnu maanteel pole tegelikku reljeefi arvestades sellisel kujul võimalikud, kuigi selline liigendamine antud lõigul aitaks sõidukiirust maha võtta ja on ideena sümpaatne. Kokkuvõttes on siin palju positiivset, kuid lahendus tervikuna liiga massiivne väikelinna jaoks.

LAPITEKK

Võistlustöö autorid soovivad tekitada Sindi kesklinna sidusa avaliku ruumi, luues erineva iseloomuga kohti, nn lapiteki tükke. Keskväljak on siin justkui esinduslik vaip, Jaama tänav, jõeäärne jt alad aga erineva iseloomuga tükid ning tugialal on vaip n-ö kortsus, mängulisem. Vastavalt sellele kontseptsioonile on linnaruumi paigutatud erinevad elemendid ja tegevused.

Žürii hinnangul on tegu pooliku tööga. Jaama tänava lahendus on lihtne ning kaupluse parkla on kokku viidud poe laadimisalaga, mis ei ole hea mõte ning ei hakka sellisena tööle. Pigem hakatakse parkima ikkagi tänava äärde, seal loodud parkimiskohtade arv pole aga piisav.

Seletuskirja tekstis mainitud asju visuaalidelt ei leia. Väljakul küll näeme, kuidas erineval kombel betoonkive laduda, kuid ala ei mõju koduselt, on tühi. Elementidega ülekuhjamine (nagu mõnes teises võistlustöös) pole vajalik, siiski oleks võinud väljakut pisut rohkem mõtestada. Selle raamimine paviljoniga pikema külje poolt on iseenesest hea idee, annab alale teatud struktuuri.

Keskväljaku tugiala ning jaamahoone esise platsi lahendused on kaootilised. Väikevormid on formaalsed, visandlikud. Pole mõtet kasutada mitut erinevat tüüpi pinke, kui need ei loo erinevaid olukordi.

Jõepaviljoni konsoolne lahendus on tehniliselt liiga keeruline.

SINDI LIINID

Võistlustöö kandvaks ideeks on noortekeskusest jõeni kulgev linnaruumi selgroog, mis ühendab Sindi keskosa erinevad punktid. See on jalakäijate telg, mis läbib erinevate funktsioonide jaoks mõeldud alasid. Oluliseks elemendiks on kraavide kasutuselevõtt ja nende esiletoomine linnapildis.

Žürii hinnangul tundub visuaale vaadates, et autorid ei ole Sindis kohal käinud. Puudub selge idee, lahendus on formaalne ega loo tugevat identiteeti, mitme küsimusega pole tegeldud või on jäädud ebatäpseks, nagu näiteks autode parkimine ja teedevõrgustik, autoliiklus üldisemalt. Kraavistiku ja vihmapeenarde esiletõstmine tänavapildis on positiivne, kuid see üksinda identiteeti ei loo.

Keskväljak on toodud tänavaruumi, aga miks, jääb arusaamatuks. Paviljon (katusealune) on paigutatud keset jalakäija liikumisteed. Väljakualal tervikuna on pinnase kattematerjalid asetatud segamini, läbi mõtlemata nende toimimine tegelikkuses.

Positiivsena saab välja tuua kauplusehoone avamise külgnevasse ruumi. Tore mõte on väike roheala poe sissepääsu lähedal. Purskkaevu lahendus sillutise tasapinnal on hea.

SINDI VÖÖ

Ideekavandi autorid loovad nn „vöö“, mis tõmbab linna keskelt kokku ja ühendab omavahel ajaloolised sõlmpunktid ning uued avalikud tegevusruumid. Oluliseks elemendiks on siin valgustite ümbermõtestamine ning seeläbi kohale iseloomulike ruumiliste olukordade loomine. Fookuses on linnaruumi infrastruktuuri, materjalikasutuse ja valgusplaani paremaks muutmine.

Žürii hinnangul on tegu tugeva ideega, tänava- ja väljakualad on lahendatud põhjalikult. Vöö ehk valgussiin, millega erinevad osad tervikuks seotakse, on kerge, postid pole liiga massiivsed. Keskväljakul moodustab vöö ulja ringi või sõlme, kogu oma teekonna ulatuses on see nüansseeritud ja adapteerub plaanilahendustes igal pool. Edaspidi tuleks veel täpsustada valgussiini kõrgust konkreetsetel aladel, paremini sobitada sealse tegevusega. Pikk tänavaala on liigendatud nn tegevuspesades pinkide, laudade, varjualustega.

Keskväljakul on hubasus lahendatud kaasaegselt ja teatraalselt. Tribüünidelt saab jälgida, mis ümberringi toimub. Ruumina väljak töötab, siin on olemas võimalused erinevateks kasutusviisideks. Need tuleks veel täpsemalt läbi kaaluda, leida paigutus linnamööblile või konteinerhaljastusele väljaku argipäevase oleku puhul. Paindlikuma kasutuse nimel tuleb tõenäoliselt vähendada postide arvu, praegu struktureerivad need ruumi liiga rangelt. Valgussiini saab kasutada ka näituste ülesriputamiseks.

Turupaviljonide paigutus on siin hea. Kaupluse kaks külge jäävad seotuks avaliku ruumiga, samas pole parkla ühildamine lauatenise, korvpalli ja slackline'i harrastamisega mõeldav, isegi auto tagurdamiseks ei ole siin ruumi. Poe parkimisala tuleks kindlasti uuesti lahendada.

Liiklusskeem on jäänud veidi tooreks. Jõeäärne platvorm on suurejooneline ega arvesta tegelikku reljeefi. Raudteejaama hoone esine ala vajaks täpsemat mõtestamist.

Lahendus tervikuna on kerge, ökonoomne, loodud on tugev võrgustik, mida edasi arendada.

VIIR

Ideekavandi autorid soovivad esile tõsta Sindi linnaruumi olemasolevat looduslikku kvaliteeti ja tööstuslikku pärandit, suurendades linna elurikkust, rõhutades ajaloolist osa, leides uusi linnaehituslikke võimaldajaid – anda linnale tulevikku vaatav keskkond. Ka selles töös on tähelepanu pööratud Sindi kraavide süsteemile, kujundatud sellest linnamaastiku elav element ja kasutusele võetud sademevesi. Kogu tänava pikkuses on lisatud punasest tellisest kanal. Keskväljaku lahendus eristub teistest võistlustöödest oma diagonaalse suunatusega.

Žürii hinnangul ei ole diagonaalne suund plaaniliselt põhjendatud ning jääb arusaamatuks, millest see on tekkinud. Kui diagonaal lähtuks Jaama tänavalt ja oleks jalakäija teega paremini ühendatud, võiks sellel suunamisel oma loogika olla. Positiivne on kogukonnamaja sidumine väljakualaga. Samas on kauplus väljakualast täiesti ära lõigatud.

Väljak ise on erinevaid elemente täis kuhjatud, kuid puuduvad laternapostid. Haljastust sellisel kujul rajada ei saa, maaga samas tasapinnas olevad haljakud uhab vihm laiali või tallatakse rahvarohkemate ürituste ajal ära.

Kogu võistlusala on sõiduteedega läbi hekseldatud, ei teki ühtset jalakäijate liikumisteed. Kraavide motiiv on markeeritud, nende tegelik toimimine ja nn võimekus on läbi tunnetamata.

Noortekeskuse esine on paremini õnnestunud kui keskväljak, sealne looduslik keskkond säilib ja täieneb. Jõeäärne sild on töö kõige parem osa, seda võiks suurendada, et luua olemise/ istumise kohad.

Väikevormid mõjuvad formaalselt ja vajaksid edasiarendamist.

ŽÜRII OTSUS:

Pärast arutelu ja ideekavandite võrdlemist valiti II vooru neli tööd. Võistluse võitja ning ergutuspreemia saaja otsustati hääletuse teel. Žürii otsustas vastavalt võistlustingimustele määrata preemiad järgnevalt:

I koht, 8000 €	SINDI VÖÖ
II koht, 6000 €	KÕIK ON SILLAS
III koht, 4000 €	DIAGONAAL
Üks ergutuspreemia, 2000 €	KIRSIPUNA

Žürii kommentaarid võidutööle (märkused edasiseks projekteerimiseks):

Vajalik on lahendada parkimine Coopi kaupluse taga. Koos sealse parkimise lahendusega on vajalik uuesti läbi lahendada kogukonnategevused samal alal.

Valgustussiini ehk nn vöö kõrgust tuleb reguleerida vastavalt asukohale, nii et see adapteeruks seal avaliku ruumi tegevustega. Keskväljakul on siinil liiga palju poste, peaks paigutama hõredamalt.

Läbi mängida väljaku erinevad kasutusvõimalused. Purskkaev võiks asuda väljaku tasapinnas.

Kindlasti kaasata disainer, et välistada mittefunktsionaalse linnamööbli tekkimine.

Jõeäärsel alal täpsustada vöö paigutust vastavalt tegelikule reljeefile – kallas ei ole siin lauge, vaid järsk. Ilmselt on lõpus vajalik trepp.

Rattatee tõsta Jaama tänaval sõidutee tsooni, nii kulgeks see mõlemas suunas. Praegu avanevad rattatele parkivate autode ukсед, mis on ohtlik. Läbi mõelda liikluse rahustamine.

Võitnud ideekavandite **märgusõnad** kuulutatakse välja **23. veebruaril 2021**.

Võitjate avalikustamine toimub **5. märtsil 2021 kell 12:00 Sindi seltsimajas** (Pärnu mnt 44, Sindi) või veebi kaudu, vastavalt viiruse levikuga seotud olukorrale.

Žüriiliikmete allkirjad:
/allkirjastatud digitaalselt/

Enn Kuslap
Lauri Luur
Kristjan Kullerkan
Maria Pukk
Jaak Huimerind
Villem Tomiste
Kalle Vellevoog